ČÁST DRUHÁ

POKROK ZÁPADU

PART SECOND

OMAHA, NEBR., VE STŘEDU, DNE 17. PROSINCE 1913.

Něco z cesty na Jih

II.

ČESKÁ OPERA V PRALESÍCH.

Vím, že laskavý čtenář bude překvapen tímto nadpisem, neboť v předešlé stati jsem pravil, že jsme jeli do lesů na lov vysoké zvěře a nikoli pořádat opery, ale to se později vysvětlí.

Naši spolucestovatelé přivítali nás přívětivě, ačkoli sympathiemi zrovna neplýtvali, neboť ty útrapy jsme na sebe přivedli vlastně sami, a aby pokleslou mysl naši povzbudili, ukázali nám, mimo jiné znamenitosti v loveckém táboře p. Chadilově, "naražený" soudek na pavlači. Naše obavy, že nebude radno napíti se piva po takovém utrmácení a zahřátí, rozptýlili sdělením, že zapomněli na led a že po takovém pivě, jako bylo v onom soudku, nehrozí ochraptění aniž zastuzení žaludku. Vzali jsme to na vědomí a nabírali si s ostatními z velkého plechového kbelíku, do kterého náš číšník pan Vršník vždycky natočil, aby se předešlo plýtvání, které zcela jistě bylo by nastalo, kdyby si byl každý zvlášť točil do svého plecháčku. Mimo tyto plecháčky byla v táboře také jedna sklenice. Naši spolusportsmani již před tím povečeřeli, ale byly to hotové lukulské hody, které pro nás tři p. Chadil vystrojil.

V onen večer převládala nálada nejlepší. Kromě svrchu zmíněného soudku skrývala pohostinná střecha lesního domku p. Chadilova — který vlastně jest velkým prostorným domem, v němž ta větší světnice jest jako taneční sál — různé láhve, mezi nimi několik kvartových p. Bernardova šampaňského, proviantu bylo dosti a ku spokojenosti starého Kunela přispívalo i to, že ještě nebylo vidět na dno jeho tabatěrky. Z hovorů přišlo to na zpěv, napřed na sborový a pak na duetta a sola, pro něž voleny arie ze světových oper, českých i jiných národů a pronárodů. V přestávkách z okolních houštin ozývalo se štěkání coyotů a vytí lesních vlků, kteří nepochybně tím způsobem dávali na jevo své nadšení a pochopení pro takový umělecký požitek. My tři znavení cestovatelé šli jsme si lehnout kolem 11 hodin, ale když jsem se probudil ve dvě hodiny ráno, ještě na verandě zněl hlahol české písně.

V lesním domku byla čtyři polní lůžka, z nichž tři propůjčili nám nejvíce utrmáceným cestovatelům a čtvrté p. Ptákovi, poněvadž po Kunelovi byl mezi námi nejstarší. Ostatní ulehli ve vedlejší světnici na seno, odkud můj bratr se přestěhoval na podlahu, zrovna mezi dveře. Prý dva z jeho spoluspáčů závodili v chrápání tak bravurně, že každá konkurence byla s nimi vyloučena a mimo to podobné zvuky neodpovídaly prý jeho pojmu aesthetického krásna.

Pan Chadil všemožně se o nás staral. Na mém polním lůžku byl v hlavách kus jakési látky a přišel p. Chadil a povídá, "dovolte, pane redaktore", — tak mne pan inženýr důsledně titulova! — a za chvilku přinesl polštář nacpaný vonným senem a položil mně pod hlavu. Ani bych se o této dojemné pozornosti p. Chadilově nezmiňoval, ale možná, že to některému kollegovi "písmákovi" zavdá podnět k duchaplnému vtipu, kterému i já se zasměju. Ta první noc v táboře byla zcela snesitelnou, a slunce bylo již hodně vysoko, když mne probudily dva výstřely. To p. Chadil sháněl pro nás snídani.

Když jsem vstal a vyšel na verandu, nejlepší dojem udělal na mne p. Pták. Měl kolem sebe několik rendlíků, které drhnul a myl, a aby největší možné čistoty dosáhl, používal k tomu mýdla. V táboře nebylo pamatováno na "Sapolio" ani na "Dutch Cleanser". Po chvíli přišli pp. Chadil a Vršník s kořistí, k jejíž stahování se přihlásil Kunel a mně připadl úkol držet. V našem táboře bylo totiž dbáno rozdělení práce, což jest základem moderní ekonomie. Z večera zapálili jsme před domem ohromnou hranici klad a na ohništi uvařili jsme ráno snídani, zvěřinu a kávu. Při vaření neměli jsme žádné "kuchařky", papírové ani "feminini generis" a možná, že na něco jsme zapomněli a něčeho dali příliš mnoho, ale jisto jest, že nám chutnalo znamenitě.

Po snídani rozešli jsme se do lesů a nyní laskavý čtenář jistě bude očekávati vylíčení lovu na vysokou zvěř, ale v tom musím jej zklamat. Vím, že kdybych všecko psal jako "affidavit", totiž jako přísežnou výpověď, že přece jenom svrchu zmíněný laskavý čtenář pochybovačně by se usmíval a myslil si něco o "myslivecké latině", a proto pouze pravím: Lesy v té části okresu Fort Bend, táhnoucí se až k moři, jsou podivuhodné, je to eldorado pro lovce. Jest všude plno stop po vysoké zvěři a není to žádnou vzácností po půlhodinné potulce v lese vyplašiti dva, tři jeleny, kolem teče řeka St. Bernard, prudce jako bystřina horská a v té jest spousta ryb, raků i krabů a na nedalekých jezerech jest na tisíce divokých kachen a husí.

Nemíním, z příčiny uvedené, psáti o naší lovecké zdatnosti, ale řeknu pár slov o životě v lese, totiž o životě obyvatel této tišiny. Sednete si na padlý kmen živého dubu, který tam stál dva tisíce neb více roků a pozorujete život v lese. Jdete-li, málokdy něco se vám ozve, jsou plaší obyvatelé pralesa, avšak usednete-li, po chvíli, začne k vám mluviti les, stromy sta a tisícileté, obrostlé mechem a úponkovitými rostlinami. Spatříte zelenou ještěrku, jak pomalu a pohodlně šplhá se po kmeni stromu a co chvíli zdvihne hlavičku a naslouchá, ozve se slabý šumot ve větvích a veverky spolu laškují, začne datel svoji práci a dlobá do pně lesního velikána až vysoko při vrcholku a líně na stromě vedle vás začne houkati divoký holub a na nedaleké výsluní vyleze had, ošklivý, odporný, ale přece jenom krásný, jak barvy jeho hrají v paprscích slunečních. Vstanete-li, zakašlete-li, umlkne tento život lesa, a když odcházíte, zdá se vám, že jste si vlastně odpočinuli mnoho hodin, že nervy vaše se uklidnily a ještě dlouho si vzpomínáte na tu chvíli velebného ticha, na ten neslyšitelný hovor s přírodou, v celé její pannenské divukráse a neporušenosti.

Musím se zmíniti, že druhý den ráno, nežli jsme se po lesích rozešli, zahájeno bylo v okolí tábora archeologické pátrání, a sice z této příčiny: Při poslední návštěvě v táboře byl tam zanechán ještě jeden plný soudek piva a toho tam nebylo. Dávány k úvaze různé theorie — že pivo vypili nějací příručí p. Chadila, kteří v táboře posledně byli a že prázdný soudek pustili po řece, aby zakryli stopy zločinu, že snad nějaká zcela netušená návštěva byla v táboře, že soudek mohl býti někde zakopán, a tato poslední theorie vedla k onomu archeologickému bádání. Skutečně objeven byl pod malou mohylou, z čehož jsme měli aspoň takovou radost, jako když učence starožitník objeví pozůstatky mamuta nebo mastodona. Bylo usneseno, aby se soudek ponechal v chladné zemi až do odpoledne, tam že mu bude nejlépe, mnohem lépe, nežli na denním světle a pod sluníčkem, které hřálo jako v červenci.

Večer jsme zapálili dvě ohromné hranice klad, ale za stavením, a to na všemi vzali komáři. Ten večer už se tolik nezpívalo a hned tím, že již to byl druhý den v pralesích neb následkem toho, že již zrovna tak dlouho nepřišli jsme v ušlechťující styk se ženskou společností, vedly se ponejvíce zuřivé debaty o všem a o ničem. Také jsme si šli ulehnout mnohem dříve, ale spali mnohem méně, nežli tu první noc.

Povšiml jsem si hned první den ráno, že na "hambalkách" v loveckém hrádku p. Chadilově byly dvoje drátěné dvéře, které byly by konaly znamenité služby, kdyby je byl někdo zasadil, kam patřily, ale v té posici, jak se nalezaly, mnoho nám neprospěly. — Nevím, z jaké příčiny byly ponechány hořeti dvě lampy, ale komáři to vzali za pozvání, že jest volno a také toho pozvání plnou měrou využitkovali. Byl to hotový komáří koncert, přerušovaný pouze takovými zvuky, jako se ozývávají v Čechách při vesnické muzice. Noc byla horká a odkrytí se znamenalo rozšíření komáří činnosti na větší rozloze a ve větších rozměrech. Kolem půl druhé p. Chadil vstal a šel na pavlač, kde napodoboval hlasy různých živočichů, vlků, sov, atd. a měl z toho radost, že se mu z houštiny ozývaly a stále blíže přicházely. Pan Pták druhý den zcela chladnokrevně tvrdil, že p. Chadil svolával komáry. Teprve k ránu shasli jsme světla, ale to se pouze opakovala historie s uzavřením toho kozího příbytku, když koza byla pryč, s tím pouze rozdílem, že komáři nebyli pryč, nýbrž uvnitř. Celkem nebylo komárů více, nežli bývá za teplého večera a po deštích kdekoli na severu, ale to světlo lampy bylo pro ně lákadlem, kterému nemohli odolati.

Možná, že po chvílkách jsme si zdřímli v ona noc, byl to však spánek nestálý a neklidný. Následkem toho byli jsme ráno spíše v mrzuté, ba ponuré náladě, k čemuž přispěly ještě různé jiné okolnosti. Tekutá zásoba různého občerstvení byla úplně vyčerpána, p. Chadil přišel se zprávou, že se přes noc utrhli a utekli muláci, kteří nás měli dovézt zpět do civilisace a starému Kunelovi došel tabák. Ke všemu ještě, když v těžké resignaci na verandě seděl, obtěžovala jej nějaká velká moucha, až konečně ji vážně oslovil: "Poslouchej, moucho, kdybych tady měl sekyru, to by's viděla," kterýžto nový způsob hubení much, sekyrou, vzbudil u nás pochopitelný zájem. Za mulíky se pustil p. Vršník, farmář od Rosenberg. Celý náš program byl takto zmaten.

Měli jsme to vypočteno, že vyjedeme brzy z rána v neděli s jedním vozem a že někteří střídavě půjdeme a povezeme se, až bychom potkali p. Škalouta, farmáře od Guy, který pro nás měl přijeti s druhým vozem. Zmáhal se nás šibeniční humor, a když vzalo to nějak dlouho uvařiti snídani, starý Kunel si postěžoval, že to v něm "škrochtá jako ve psu," čímž mínil říci, že dostával z hladu kručení v žaludku. A ještě z jiné příčiny bylo se seniorem naší družiny zle. On má totiž zakořeněný předsudek proti vodě, že prý se po ní dostanou vši a mne stále před pitím vody varoval, ačkoli byla výborná, pramenitá, čistá jako křišťál. Avšak slunečko přihřívalo, snídaně byla snad více opaprikována, než bylo moudré, a když bylo jedenáct hodin a p. Škalout, jenž měl přivézti něco silnějšího, stále nejel, přistoupil starý Kunel ku kbelíku vody jako odsouzenec. A zrovna když se napil, p. Škalout vjížděl na mýtinu.

Skoro současně p. Vršník přihnal mulíky, které dopadl asi sedm mil daleko, a když jsme pokrmili, vyjeli jsme k domovu. Na zpáteční cestě nic pozoruhodného nás nepotkalo a kolem osmé hodiny byli jsme v Rosenberg, kde nás očekávala skvostná večeře, hotová hostina, začež byli jsme p. Chadilové velmi povděčni a p. Chadilovi za to, že měl lednici dobře zásobenou výborným mokem známého st.-louisského pivovaru. Chyba pouze byla, že někteří z našich kollegů, když pivo jim přestalo chutnati a kdy já už sladce snil vedle svého "šlofa," p. Ptáka, pustili se do šampaňského, kterého zmohli půl tuctu kvartových lahví. Ráno byli toho mínění, že nebylo to moudré ani rozšafné.

Právní Rádce

Napsal Walter K. Towers, A.B., J.D.

PRIVILEJE ČASOPISU.

V zemi, která má lidovládu, jest to obzvlášť důležito, aby veřejný tisk byl volný, osvícený a přesný. Voliči musí říditi zemi svým rozhodnutím ve volebním osudí, a aby tak mohli učiniti uvědoměle, musí míti přesné informace jako vodítko. Místo veřejného tisku v našem systemu vlády jest uznáváno zákonem, který uděluje časopisům výsady pronášeti úsudek o veřejných otázkách a osobách ve veřejnosti působících.

Mezi pevně založenými právy každého člověka, jimž zákon poskytuje svoji ochranu, jest právo, které každý člověk má, těšiti se dobré pověsti. Tudíž zákon střeží žárlivě pověst každého jednotlivce a odsuzuje všecko, co mohlo by přivésti kohokoli v nevážnost před spolubližními a tak poškodilo jeho dobré jméno. Nepravdivé udání neb výpověď uveřejněné písemně neb tiskem, týkající se nějaké osoby, které, bez oprávnění, poškodí její dobré jméno, jest trestní urážkou, za kterou osoba, jejíž dobré jméno bylo poškozeno, může si získati zadostiučinění před zákonem.

Vzhledem k publikacím v časopisech, jistý soudce v Kentucky pravil: "Veřejné dobro jakož i užitečnost tisku vyžadují, aby nic nebylo dáno na veřejnost, co poškodilo by dobré jméno občana, leč když vydavatel ví nade všecku pochybnost, že udání neb obvinění, která uveřejňují, jsou ve skutečnosti pravdivá. Jest to věcí veřejné důležitosti, aby všecka udání vytištěná a uveřejněná v tisku, byla oprávněna k plné důvěře a věrohodnosti a žádný časopis neměl by nic uveřejňovati, co mělo by za následek poškození pocitů, obchodu neb postavení kteréhokoli občana, leč totéž bylo by pravdivo."

Každý časopis a sborník snaží se dosíci přesnosti, a když mluví pravdu, jest, povšechně řečeno, chráněn. V několika státech, jako v Delawaru, Floridě, Louisianě, Mainu, Massachusettsu a Nebrasce, zákony byly přijaty státními sněmy, které nedovolují uveřejňování udání, jež poškodí něčí dobré jméno, i kdyby byly pravdivé, leč by to bylo z dobrých pohnutek. V těchto několika státech nikdo nesmí uveřejňovati poškozující pravdu o jiném, kdyby se to dělo ze zlomyslnosti; avšak ve většině států pravda může býti bezpečně uveřejňována, bez ohledu na pohnutky.

Svoboda tisku a volnost řeči jednoduše znamenají, že redaktor časopisu má právo uveřejňovati cokoli bez censury; ony však ne zbavují jej zodpovědnosti, kdyby uveřejněné bylo závadným v očích zákona. Jak řečeno bylo v jistém případě z Nebrasky, "kdežto svoboda řeči jest posvátné právo, drahé srdcím celé anglosasské civilisace, nicméně zákonodárci a tvůrci ústav všichni vystihovali, že svoboda v používání každého přirozeného práva, když není obmezeno zákonem, vede k zvůli, a tudíž moudře učinili opatření, že každý v používání svobody řeči neb tisku, bude zodpovědněn za každé zneužití této privileje."

Kdežto každý jest pečlivě chráněn proti poškození jeho dobrého jména v soukromém životě a v soukromém obchodě, časopis má mnohem širší povinnost a mnohem širší privilej při posuzování osob a událostí veřejných v jich povaze. V případech, v nichž jedná se o zájmy veřejnosti jako celku, časopis má povinnost a právo pojednávati o těchto věcech, tak aby jeho čtenáři — členové veřejnosti — mohli býti informováni a chráněni. Udání fakt mělo by býti přesné, avšak posuzování a kritika veřejných záležitostí, pokud jsou rozumné a příčetné, a poctivě mínění redaktorovo neb jeho časopisu, jsou oprávněny. Ovšem, časopis jest chráněn ve své kritice a posudcích jenom tehdy, když děje se to s dobrým úmyslem a s náležitými pohnutkami. Michiganský soud pravil: "Časopisy mohou pojednávati o tom, co má vztah na život, zvyky, pohodlí, štěstí a blaho lidu a když tak činí, mohou uvésti fakta, vyvozovati závěry z nich a vyjadřovati náhledy o faktech. Jejich dedukce, i kdyby byly falešné, nepodléhají opatřením zákona, leč by způsobily zvláštní škodu."

Když někdo stane se kandidátem pro veřejný úřad, on vystaví se tím poctivému posudku a kritice. Časopis má právo a povinnost pojednávati o jeho způsobilosti pro úřad, o který se uchází a může zákonitě sdělovati fakta mu známá o jeho charakteru neb chování a vyjadřovati mínění o nich a závěry z nich vyvodíné, pokud udává jako fakta pouze pravdu, a mínění a závěry z těch že jsou poctivým přesvědčením. Toto týká se kandidáta pro úřady volitelné a nikoli takové, do nichž jsou ustanovení.

Každý, kdo vydá knihu, neb veřejně vystaví obraz, neb uvede na jeviště neb podílí se v divadelním neb jakémkoli veřejném představení, neb nabízí veřejnosti na prodej předmět nějaký, neb účastní se v nějakém závodě veřejném podniku, vystaví se tím úsudku veřejnosti a časopis může posuzovati a kritisovati. Na chyby neb přednosti práce může býti poukázáno veřejnosti beztrestně, pokud posuzovatel drží se skutečnosti a nepíše smyšlénku za účelem odsouzení takové práce.

PADESÁTILETÉ VÝROČÍ OTEVŘENÍ ZÁPADU.

Dne 1. prosince bylo tomu padesát roků, co v Omaze, Nebr., vyhozen byl první rýč země na místě, kde projektován byl terminální bod nynějšího ohromného systemu tichomořských drah. Bylo to na úpatí ulice Burt, kde Missouri byla tehdy nejužší a kde tudíž pomýšlelo se na postavení mostu, avšak následkem změny v toku řeky zbudován byl most, kde nyní se nalézá. Z těch, kdož přítomni byli slavnosti prolomení půdy pro Union Pacific dráhu, dosud jest na živu tehdejší mayor, B. E. B. Kennedy, jenž první rýč do země zatkl.

Omaha byla tehdy malou metropolí. Čítala asi 2,500 obyvatelů a nejbližší dráha v Iowě byla 300 mil daleko. Doprava děla se pomocí dostavníků, vozů a říčních parníků. Zpráva, že president Lincoln určil Omahu jako terminální bod veliké železnice, vzbudila ovšem pochopitelné vzrušení a nadšení, a skoro všecko mužské obyvatelstvo města a též část obyvatelstva ženského dostavila se na úpatí Burt ulice. Než se tam dostavili, musili po lávkách vedoucích přes močál a na zpáteční cestě několik vynikajících občanů do toho močálu spadlo. Byl mezi nimi též Augustus Kountze, jenž později do New Yorku se přestěhoval a stal se zakladatelem bankovního domu, nesoucího dosud toto jméno.

Kromě mayora Kennedyho a jiných pionýrů mladého Západu, promluvil při prolomení půdy pro Union Pacific dráhu George Francis Train, jenž vlastně byl prvním původcem myšlénky na postavení železnice do pustin. Pravil tehdy Train:

"Veliká tichomořská dráha jest započata, a kdybyste znali muže, jenž jest za tímto podnikem tak dobře jako já, nebylo by nejmenší pochybnosti o brzkém její dohotovení. President osvědčil dobrý úsudek umístěním dráhy, kde Všemohoucí postavil signální stanici, při vchodu do zahrady 700 mil v délce a dvacet v šířce.

"Pohleďte na sílu přírody zde — studujte mapu a ukažte, můžete-li, jiné místo pro ústřední stanici světové silnice. Podnik jest národní. Jest to lidová dráha. Žádná strannická politika neodvažuje se vmísiti své záškodné plány do této organisace. Ředitelství jest zástupcem vlády v uskutečnění a přání národa. Před čtyřmi tisíci léty pyramidy byly započaty, ale ony pouze představují marnivost lidskou. Čínská zeď byla velkolepá v pojmutí, avšak zbudována pouze, aby zastavila vlnu vpádu. Císařský průplav byl ohromný, avšak jak nepatrnými všecky tyto věci se jeví u porovnání s podnikem, který spojí čtyřiatřicet států a tucet territorií.

"Před prvním stoletím zrození národa, můžeme spatřiti v newyorském nádraží některá divná návěstí pacifické dráhy.

"'Evropští cestující do Japonska nechť vezmou laskavě noční vlak.'

"'Cestující do Číny tímto směrem.'

"'Africké a asiatské zásilky musí býti určitě označeny do Pekingu, přes San Francisko.'

"'Neuplyne deset roků,' pravil jeden z hlavních činitelů tohoto velikého podniku, 'já hodlám dopřáti evropskému cestovateli nový pocit v tom, že se postaví na krov amerického národa a svezе se do moře.'"

Hodně z toho, co předpovídal George Francis Train před padesáti léty, se vyplnilo.

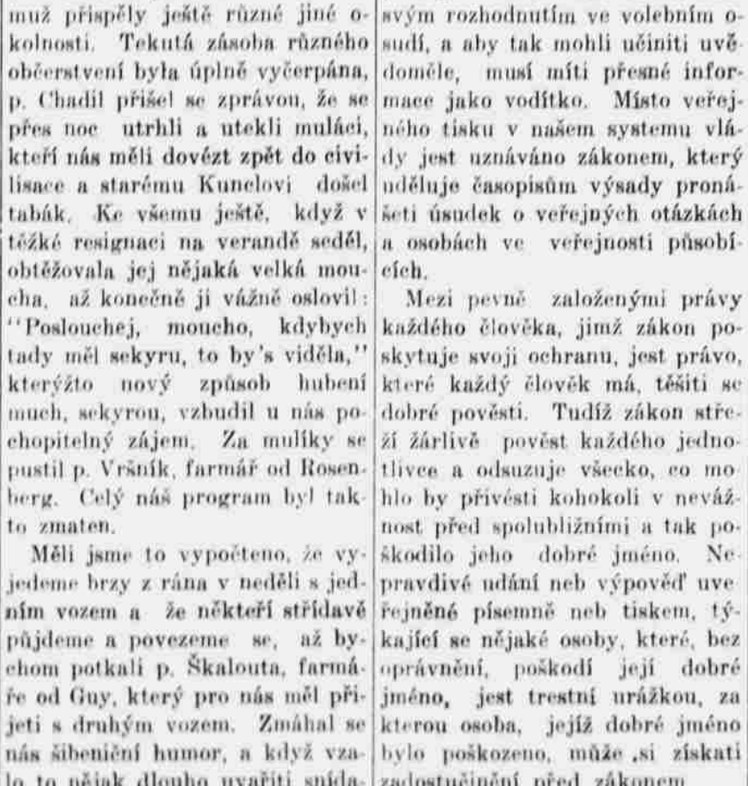

VÁNOČNÍ NEBEZPEČÍ — NOVÁ LAVINA V PRŮSMYKU CULEBRA.